

DÉLMAGYARORSZÁG

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

77. évtolyam, 204. szám
1987. augusztus 31., hétfő

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
SZEGED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Havi előfizetési díj: 43 forint
Ára: 1.80 forint

Reformhullám

Érdemes lesz egyszer összevetnünk mostani társadalmi és gazdasági mozgólódásainkat, a legalább százötven évvel ezelőttiekkel, de ma még igen korai lenne. Biztosan lesznek rokon vonások is az összehasonlításban, de az is kiderül megint, hogy a történelem nem tudja, mert nem is akarja megismételni önmagát. Most is van olyan korszakos szellemi áramlat, mint a fölvilágosodás volt amott, de nem állhat föl az ország egyik legnagyobb arisztokratája, hogy birtokainak egy évi jövedelmét följánlja — mondjuk stílusosan — a Nemzeti Színház javára, mert bevallott arisztokráciánk nincsen, se kicsi, se nagy. Bízhatunk benne, hogy nem lesz újabb koleralázadás se, mint annak idején volt, bár a kolera mintha megint lábra kapna, közel hozzánk. Lehet, hogy védegyelet se lesz, de reformországgyűlésekre most is van kilátásunk. Talán a legközelebbit is ide számíthatjuk már, bár a mellette állókat nem mondjuk reformellenzéknek, legföljebb reformpártinak. De ne keressünk most téziseket egy későbbi munkához, elég, ha csak a mostanit nézzük.

Oriási szentségtörés a szocializmusban konzervatívizmust keresnünk, de minden reformkezdeményezés társadalmi szentségtörésekkel kezdődik. Breznyevet egyre nyiltabban nevezik konzervatívnak. Szentség volt nálunk a protekció is, a korrupció is, hiába lőtt néha ösztüzet ellene a sajtó, természetesen, hogy a változás, amit kibontakozásnak szeretünk mondani, e bálványoknak is neki akar menni.

Emlékszem arra a rádióriportra, amelyik egyik legnagyobb tömegszervezetünk közeli kongresszusán hangzott el. Föltett a riporternő egy olyan kérdést a szovjet küldöttnék, mikorra várható, hogy a nálunk újra folyamatos változások begyűrűznek a Szovjetunióba is. Jött utána, idén januárban Gorbacsov beszéde, és élénk szántott néhány barátával. Nem győztük kapkodni a fejünket. Elgondoltam akkor, hogy bekopogtat a Pravdához egy Gorbacsov nevű atyafi, és azt mondja, elhozta a társadalom és a gazdaság — mert a kettő csak együtt lehet! — forradalmi átalakításának a programját, szeretné megjelentetni. Bolondnak nézi a főzserkesztő, mert forradalom 1917-ben volt, és az valóban nagy változásokat hozott, de aki még egyet akar, az nem lehet normális. Játék ez csak, a gondolattal játszottam: egyszerűen kisöpröztette volna. Gondolt egy nagyot, elment a központi bizottság ülésére, elmondta, ott, és másnap evvel volt tele a világ: A Népszabadság ezt a címet adta tudósításának: A gyökeres fordulat elengedhetetlen. Házi használatra én innen számítom a legújabb reformhullámot.

Tudom, hogyne tudnám, nálunk már 1968-ban elindult egy gyökeres fordulat. Annyira új volt, hogy reformnak legföljebb alcímekben mertük nevezni, új gazdasági mechanizmusnak mondtuk csak. Egyedül voltunk vele, előbbre léptünk, mint kötelekeink engedték volna, rengeteg ellendrukkerünk támadt a szomszédos országokban is, de elindult! Elhatároztuk mindjárt, kicsapjuk a fejőstehénnek képzelt állam lögyét a beteg tenfergő vállalatok szájából, még akkor is, ha azok tönkremennek, de hirtelen leálltunk a lendülettel, és csak mostanában hallhattunk a veszprémiek építő vállalatának az összeomlásáról. Addig inkább kölcsönt kölcsönre vettünk föl, csak baj ne legyen. Ezer más példát is hozhatnánk, de csak a Délépet említem arra, hogy még akkor is támogattunk vállalatokat, amikor már lett volna minta előttünk. Kiderült a Déléről, hogy mérleghiányos. Befoltoztuk a léket rajta, de nem változtattunk a konstrukción, tehát még nagyobb lett a veszteség. Ment ez a játék egészen addig, amíg a hullámok az egész vállalat fölött össze nem csaptak.

Új miniszterelnökünk elment Moszkvába nemrég. Szívesen fogadták, elmondták neki is, forradalmi méretű társadalmi és gazdasági változások indultak el náluk. Egyforma hangsúllyal mondták a társadalmi és a gazdaságot. A válaszbeszéd mintha csak gazdaságot remélte, a társadalmat alig említette. Rohan az idő, azóta már bevonult a mi szótárunkba is a társadalmi változás szükségessége is. Talán mondanom se kell, hogy merre vezet a kibontakozás. A minap hallom a televízióban, sorban nyilatkoznak a szocialista országok, és mind arról beszél, mennyire akarják náluk is a reformokat. Bátran mondhatom, reformhullám indult el. Itt-ott még tapasztalható tapogatózás is, nehogy belekiesedvén előbbre szaladjunk, mint muszáj, de erősebbnek tűnik a kibontakozás ösztöne akarása. Bízhatunk benne, erősítik ezek a megnyilatkozások a mi eddigi, hol meginduló, hol megálló, de valójában mindig előbbre lépni akaró szándékainkat. Kényszerítő körülmények is beleszólnak már: különben ránk szakad a gazdasági mennyezet. Ha most nem lépünk, elterülünk.

Éppen ezért van furcsa akusztikája nálunk a reform kifejezésnek. Újat, jobbat jelent eredetileg, mi kénytelenek vagyunk visszafogást emlegetni. Avval vigasztalnak bennünket, átmeneti nehézségekkel kell csak szembenéznünk. Könnyű elhinnünk, mi eddig mindig átmeneti korban éltünk. Jobb lenne azt mondanunk, mindenképpen akarjuk a jobbat, annyira akarjuk, hogy a gyomkénj föl-fölütőköz megkülönböztetéseket — talán már kiváltságoknak is mondhatnánk ezeket a vadhajtásokat — tövestül hajlandók és képesek vagyunk kiirtani.

Bízunk benne, kemény munkával és aprólékos odafigyeléssel segítsük!
H. D.

Körkép a szegedi iskolák felújításáról

Becszengetés előtt

Az új tanévet jelző első becszengetéskor valamennyi iskolában elkezdődhet a tanítás. Öröm és megnyugvás lehetne mindenki számára, akkor, ha a meglévő gondokat elhallgatnánk, vagy nem vennénk tudomásul. A hír igaz — tudtam meg a tanács művelődési osztályán — a tanítás alapföltételei biztosítottak, de...

Pénzszűkös világban élünk. Tapasztalja ezt ország és lakói egyaránt. Érti, tudja ezt a művelődési intézményeket támogató tárca is. Csak Szegeden súlyos tízmilliókra lenne szükség, „itt és most”. Persze csak a legszükségesebbekre van lehetőség. A középiskolákra 20 milliót költöttek, ezt az összeget apróbb korszerűsítések és karbantartások emésztették föl. Az alsófokú tanintézetek előre nem látható okokra tartalékolt 3 milliója már elfogyott, így 18 millióval gazdálkodhatnak az idén. Csepp a tengerben. Nem kell matematikai zseninek lenni, ha 123 intézménnyel osztva az összeget 100 ezer forintnyi jut egy-egy óvodára, általános iskolára. És ez mire elég? A kötelező évenkénti festésre, a konyhák, közös helyiségek karbantartására sem igazán.

Régi szép terv hiúsul meg évről évre. Egy új, korszerű központi gyermekélelmézési konyha felépítése. Az induláshoz 30 millió kellett volna erre, s azóta már a 100 millió is kevés lesz. Még akkor is, ha csak a módosított terv szerint a régi rekonstrukciójával érik be.

Szeged iskoláit, óvodáit, kollégiumait két csoportra lehet osztani. Az egyikben ott vannak túl a nyolcadik ikszen lévők, melyeknek a teljes felújításuk szükségeltetne. A másikban az új, „modern” intézmények — talán a negyven évet sem érik meg — néhány év, sőt már átadás után fölvonulhatnak újra az építők. Valamennyin a tetőt kellene kicserélni, mert a trehány munka miatt bizony beáznak. Vödörök száza állandó készenlétben. A Kodály téri általános iskolában, a Tarján III-asban, a Tarján V-ös óvodában, az elektromos vezeték beázása miatt a balesetveszély, mint Dammoklesz kardja függ használói felett. A Szegeden egyre sűrűbben emlegetett agresszív talajviz sem kíméli az épületeket. A legégetőbb gondokra tűzoltómunkában is legalább 60 milliót kellene költeni, de miből?

A várost járva láthatjuk a Rózsa Ferenc vagy a Bebrits Lajos szakközépiskola tragikusán hosszú, Babel-tornyú építését eszembe juttató felújítási, korszerűsítési munkálatokat. Hogy miért haladnak csigalassúsággal? Többször le kellett állni a munkával, mert itt is igaz a közmondás, a pénz beszél...

A pedagógusok rémképe valós, amikor zsúfoltságról beszélnek. Így lesz ez sajnos az idén is a lakótelepi iskolákban, s a középiskolákban sem jobb a helyzet. Enyhített ugyan a gondokon a tavaly összerakott Rókusi II. Számú Általános Iskola és a

Tájkép, esata közben a Bebrits Lajos szakközépiskolában
Nagy László felvétele

Makkosházi Általános Iskola négy-négy konténerantenné. Az idén pedig a Kodály téri általános iskola kapott ugyanennyit. Ennek ellenére hány intézményben kell a könyvtárt, öltözőt, közösségi termeket használni tanításra. Talán még századunk utolsó évtizedének elején is.

Pontos felmérés készül a jelenlegi helyzetről, amely kimutatja a neuralgikus

pontokat. A lehetőségekhez képest a városi tanács most is mindent megtesz, de megyei központi támogatás nélkül nem megy. Dicsérendő, de korántsem elegendő, hogy egy-egy vállalat, legutóbb a Dégáz, társadalmi munkában végezze el a fűtés-korszerűsítést, a Petőfitelep I. Számú Általános Iskolában, a tápéi óvodában. Új intézmények építése ebben a nehéz helyzetben

egyelőre vágyalomnak tűnik. Az egyetlen most épülő 24 tantermes gimnázium kívülről látványosan halad. A tervekben szereplő 16 tantermes általános, a 20 tantermes egészségügyi középiskolában, a 8 tanteremmel bővülő kereskedelmi és vendéglátóipari szakközépiskolában azonban még sokáig kell várni az első csöngetésre.

Czakó János

Bányásznap ünnepség Nagykanizsán

Az idei, sorrendben a 37. bányásznap központi ünnepségét szombaton Nagykanizsán rendezték meg. Elsőként megemlékeztek arról, hogy hazánkban 50 évvel ezelőtt, a Zala megyei Budafapusztán kezdődött meg a kőolaj- és földgázbányászat. E nevezetes ipartörténeti jubileum alkalmából Kovács László, a Bányai Dolgozók Szakszervezetének főtákará leplezte a 7-es számú fő közlekedési út mentén felállított olajbányász-emlékművet, Rétfalvi Sándor Munkácsy-díjas szobrászművész alkotását.

Az avatóünnepség után a Hevesi Sándor Művelődési Központ színháztermében nagygyűlést tartottak. Varga József, a bányászszakszervezet alelnöke köszöntötte a megjelenteket, majd Németh Károly, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, az Elnöki Tanács elnöke emlekedett szözlásra.

Az MSZMP Központi Bizottsága, az Elnöki Tanács és a kormány nevében Németh Károly köszöntötte a nagygyűlés résztvevőit és a magyar bányásztársadalom minden tagját.

A 37. bányásznapon — amit ma a magyar olajbányászat fél évszázados fennállásának jegyében ünneplünk — tisztelettel adózunk bányászaink több mint 100

ezres családjának — mondomta bevezetőben, majd megemlékezett arról, hogy 50 esztendeje, a Zalai-dombságon, Budafapusztán kezdődött meg hazánkban az olaj felszínre hozatala.

— Olajból és földgázból az ország ellátását csak a nemzetközi együttműködés révén tudjuk biztosítani. Szükségleteinket döntő részben a Szovjetunióból elégítjük ki. Ugyanakkor nagy a jelentősége, hogy bányászaink már hosszabb ideje évente 2 millió tonna kőolajat és 7 milliárd köbméternyi földgázt hoznak felszínre. Jó lenne, ha ezt a mennyiséget legalább az ezredfordulóig gazdaságosan biztosítani lehetne. Ennek fontos záloga szénhidrogén-bányászaink tudása, akarata. Szakembereinket dicséri, hogy nemzetközileg is elismert korszerű módszerekkel termelik ki a föld mélyében rejlő olaj mind nagyobb hányadát.

A második fél évszázad küszöbén pártunk és kormányunk nevében minden jót kívánva arra kérem az olajbányászokat, hogy tapasztalataikat hasznosítva, tudásukat latba vetve, eredményesen vegyék ki részüket az ország előtt álló feladatok megoldásából. A meglévő olajvagyon gondosan, nagy körültekintéssel és a lehető-

segekhez képest gazdaságosan termeljék ki, kutassák és tárják fel a magyar föld még rejtett kincseit. Népeünk látja hasznát minden új termelő- és földgázkütnak, de hasznosítanunk kell a fúrások közben talált hűvizeket, a geotermikus energiát is. Arra kell törekednünk, hogy az olaj és a földgáz minél nagyobb részét dolgozza fel az ipar, hogy ezáltal még értékesebbé váljon a 25 ezer szénhidrogénbányász munkája.

— A mai napon az olajbányászokkal együtt minden bányászt köszöntünk. Elismerésünket fejezzük ki a szén, a bauxit, az urán- és más ércek, valamint az ásványok kutatóinak és felszínre hozóinak.

A továbbiakban Németh Károly a gazdasági-társadalmi kibontakozást szolgáló programról beszélt, hangsúlyozva egyebek között azt, hogy a kitűzött célok eléréséhez jó biztosítékot ad közös akaratom és cselekvésünk.

Az ünnepi beszéd elhangzása után kitüntetések adtak át a termelő-, a szakszervezeti és a kulturális munkában kitűnt dolgozóknak.

A nagygyűlés után késő este tartó kulturális, sport- és szórakoztató rendezvények várták a szakmai napjukat ünneplő bányászokat. (MTI)